

Полазећи од мере 5.3.6.1 у Акционом плану за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013 – 2018. година („Службени гласник РС“ бр. 71/13) и активности дефинисаних у тачки 4. за извршење наведене мере за коју је одређен је Врховни касациони суд, Јединственог програма решавања старих предмета у Републици Србији Су I-1 384/13-49 25. 12. 2013. године Препоруке 1.3.7. према Извештају о скринингу из нацрта Акционог плана за Поглавље 23. (август 2014) и закључака Радне групе Врховног касационог суда за спровођење Јединственог програма решавања старих предмета у Републици Србији од 8. и 9.11.2014. године, председник Врховног касационог суда доноси

ПОСЕБАН ПРОГРАМ МЕРА ЗА РЕШАВАЊЕ СТАРИХ ИЗВРШНИХ ПРЕДМЕТА У СУДОВИМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2015-2018. ГОДИНЕ

I

1. Уводне напомене

Према Јединственом програму решавања старих предмета у Републици Србији кључне компоненте ефикасног правосудног система су квалитет, ефикасност и независност¹, који треба да обезбеди једнаку грађанскоправну заштиту у законито спроведеном поступку, поступање по предметима у разумном року, уз поштовање људских и мањинских права и слобода, а услов за остварење ефикасног правосудног система је делотворно управљање и рационално коришћење ресурса.

Показатељи ефикасности односе се на број нерешених предмета, трајање судских поступака – које према европским стандардима обухвата и поступак извршења, трошкове правосуђа и ниво поштовања људских права.

Велики број нерешених предмета у судовима у Републици Србији, висок број старих нерешених предмета, а посебно нерешених старих предмета извршења, захтевају свеобухватне и дугорочне мере које треба предузети на националном нивоу да би се повећао ниво ефикасности, број старих нерешених предмета смањено, скратило трајање судских поступака и повећало поверење јавности у судство.

2. Анализа стања ефикасности

У циљу израде овог Посебног програма мера за решавање старих извршних предмета у свим судовима треба обратити пажњу на разлику која постоји међу основним, односно привредним судовима у Републици Србији и применити у сваком суду одговарајуће мере за решавање старих извршних предмета јер по статистичким подацима Врховног касационог суда:

- основни судови имали су на крају 2012. године укупно нерешених 2.554.917 предмета, од тога је било нерешених старих предмета из свих материја према датуму пријема иницијалног акта у суд (преко две и више година) 1.654.591

¹The EU justice scoreboard: A tool to promote effective justice und growth – 2013
http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/justice_scoreboard_communication_en.pdf

предмет. Од тога је нерешених извршних предмета ("И" и "Ив") било 2.220.828 предмета, а старих извршних предмета остало је 1.566.579. У току 2012. године у основним судовима у Србији судило је укупно 1102 судија, од којих 153 у извршној материји.

- на крају 2013. године основни судови имали су укупно нерешених 2.310.578 предмета, од тога је било нерешених старих предмета из свих материја према датуму пријема иницијалног акта у суд (преко две и више година) 1.687.875 предмета. Од тога је нерешених извршних предмета ("И" и "Ив") било 1.997.724 предмета, а старих извршних предмета остало је 1.615.830. У току 2013. године 1361 судија поступао је у свим предметима основних судова, од овог броја њих 224 у предметима извршења.
- привредни судови имали су на крају 2012. године укупно нерешених 82.731 предмета, од тога је било нерешених старих предмета из свих материја према датуму пријема иницијалног акта у суд (преко две и више година) 26.775 предмета. Од тога је нерешених извршних предмета свих врста извршења било 64.741 предмет, а старих извршних предмета остало је 22.771. У привредним судовима је у току 2012. године поступало 142 судија, од којих 63 у предметима извршења.
- на крају 2013. године привредни судови имали су укупно нерешених 77.213 предмета, од тога је било нерешених старих предмета из свих материја према датуму пријема иницијалног акта у суд (преко две и више година) 34.217 предмета. Од тога је нерешених извршних предмета свих врста извршења било 61.880 предмет, а старих извршних предмета остало је 29.872. У 2013. години у привредним судовима радило је 155 судија, број оних који поступају у извршној материји остао је исти у односу на претходну годину – 63.

На крају 2013. године у основним судовима од укупно нерешених старих извршних предмета 1.615.830 било је 105.966 "И" предмета - од којих је у 10.456 поступак извршења трајао преко 10 година и 1.509.864 "Ив" предмета - од којих је у 133.780 поступак извршења трајао преко 10 година.

У привредним судовима на крају 2013. године од укупно нерешених старих извршних предмета било је 29.782 свих врста извршења, од којих је у 15.996 поступак извршења трајао од 3 до 5 година, у 183 - преко 5 до 10 година, а у 8 предмета преко 10 година.

По Студији Савета Европе² (и одлукама Европског суда за људска права), то је превише дуг временски период који представља јасно кршење права на разумно трајање судских поступака у који се рачуна и поступак судског извршења³.

Мере за смањење броја старих извршних предмета према Јединственом програму решавања старих предмета

---

²СЕРЕЈ (2006), Calvez: *Дужина трајања поступка у земљама чланицама Савета Европе*, добијена на основу судске праксе Европског суда за људска права.

³Приликом израде овог програма коришћен је материјал *USAID - Програм поделе власти: Национални план за смањење броја старих предмета за период 2013 – 2018 године (Нацрт)*, www.ewmispp.org

Стари предмети у основним судовима су махом из извршне материје с тим што их има највише ради принудне наплате потраживања за извршене комуналне услуге.

Како се ради о старим предметима "Ив" - извршења ради принудне наплате комуналних услуга ове предмете неће преузети приватни извршитељи већ их према садашњем законском решењу морају окончати основни судови.

Имајући у виду да се у највећем броју случајева ради о потраживањима јавних предузећа у Јединственом програму за решавање старих предмета је констатовано да је неопходно:

- Утврдити број старих предмета за неплаћене комуналне услуге који трају преко 10 година и износе дуга, ради евентуалног алтернативног решавања ових спорова који могу бити багателни у погледу висине самог дуга
- Испитати могућност отписа ових потраживања најсиромашнијим категоријама становништва у сарадњи са оснивачима тих јавних предузећа
- Допунити Закон о извршењу и обезбеђењу у погледу начина спровођења извршења извршења тзв. багателних спорова (испод 100,00 динара, односно 500,00 динара, 1.000,00 динара и сл.)
- Спајање извршних предмета ради истовременог спровођења извршења по предлозима истог извршног повериоца против истог извршног дужника, ради ефикаснијег спровођења извршења и смањења трошкова извршења.

Посебан програм мера за решавање старих извршних предмета у судовима у Републици Србији

Имајући у виду број нерешених старих предмета извршња посебне мере утврђене Јединственим програмом решавања старих предмета нису довољне да би се дугорочно смањио број ових предмета, па је потребно предузети додатне:

1. Системске мере

- Измена Закона о извршењу и обезбеђењу (ЗИО) ради:
  - прописивања обуставе извршења ради принудне наплате потраживања до 1.000,00 динара, у случају неуспелог пописа ради продаје покретних ствари или неуспеле јавне продаје покретних ствари дужника уколико поверилац у прописаном року не предложи ново средство извршења
  - преношења предмета извршења приватним извршитељима примљених у суд пре 1.6.2012. године, према пребивалишту, односно седишту дужника, овлашћења Коморе извршитеља приликом деобе предмета приватним извршитељима и регулисања питања накнаде за рад приватних извршитеља у овим предметима.

Законом би требало уредити питање изјашњавања поверилаца о плаћању накнаде ради наставка извршења пред приватним извршитељима, ако таква накнада буде прописана за уступљене предмете примљене у суд пре 1.6.2012. године

- Измене одредаба о месној надлежности приватних извршитеља (за ове уступљене предмете) према пребивалишту, односно седишту извршног дужника

2. Мере које треба да предузме Високи савет судства

- Смернице за састављање годишњих извештаја и:
  - Увођење евиденција за приказивање у годишњим извештајима тзв. судеће и несудеће материје, да би се као нерешени предмети приказивале само судеће материје, а за извршења би се статистика исказивала у посебном делу (анексу) извештаја
  - Раздвајање евиденција за "И" предмете и за "Ив" предмете и исказивање трајања поступка: преко две године, преко пет година и преко 10 година
- Предлог Министарству правде за формирање централне стандардизоване базе података за све судове у Републици Србији (Roll out)
- Смернице за централизацију активности ради ефикасног спровођења извршења у Београду, односно већим градовима на једном месту (једна зграда, једно аукцијско место, један регистар продаје, бесплатни огласи на јавном сервису са обавештењем о средствима комуникације, телефонима, сајтовима, преко којих би се могло сазнати време и аукцијско место и прегледати листа предмета који се јавно продају)
- Обезбеђивање средстава за спровођење активности на утврђивању стварног броја нерешених предмета извршења и сравњења са подацима о нерешеним предметима извршења у електронским базама и прегледања извршних предмета појединачно ради убрзања спровођења извршења (на пример: за извршне судије би требало обезбедити средства за прековремени рад, односно увећање плате - у судовима који имају велики број извршних предмета)
- Предлог програма едукације извршних судија

3. Мере које треба да предузме Врховни касациони суд

- Упутство за састављање годишњих извештаја на основу смерница Високог савета судства и:
  - Увођење евиденција за приказивање у годишњим извештајима тзв. судеће и несудеће материје, да би се као нерешени предмети приказивале само судеће

материје, а за извршења би се статистика исказивала у посебном делу (анексу) извештаја

- Раздвајање евиденција за "И" предмете и за "Ив" предмете и исказивање трајања поступка: преко две године, преко пет година и преко 10 година
- Упутство за сачињавање годишњих распореда послова у судовима уз препоруку да за извршну материју буду одређене да поступају искусније судије и да се повећа број судија који поступају у извршним предметима
- Упутство за израду појединачних програма решавања старих предмета извршења у судовима у оквиру годишњег појединачног програма суда за решавање старих предмета
- Налог за утврђивање броја нерешених предмета извршења, формирања списка, здружења повратница и сл. и сравања са подацима о нерешеним предметима извршења у електронским базама (по принципу "предмет по предмет")
- Налог за појединачни преглед најстаријих предмета извршења и поступање по законским овлашћењима о обустави поступка извршења (због немаштине, неопредељивања новог средства извршења и сл.)
- Упутство вишим судовима да као непосредно виши судови два пута годишње врше надзор у извршној материји и обилазе подручне основне судове, те да о обиласку судова извештај достављају Врховном касационом суду. Исто упутство треба доставити Привредном апелационом суду – ради надзора привредних судова у извршној материји
- Предлог Министарству правде за формирање централне стандардизоване базе података за све судове у Републици Србији (Roll out)
- Предлог Високом савету судства и Министрству правде за централизацију активности ради ефикасног спровођења извршења у Београду, односно већим градовима на једном месту (једна зграда, једно аукцијско место, један регистар продаје, бесплатни огласи на јавном сервису са обавештењем о средствима комуникације, телефонима, сајтовима, преко којих би се могло сазнати време и аукцијско место и прегледати листа предмета који се јавно продају

4. Мере које треба да предузме Министарство правде

- Обезбеђивање средстава за спровођење активности на утврђивању броја нерешених предмета извршења, формирања списка, здружења повратница и сл. и сравања са подацима о нерешеним предметима извршења у електронским базама за запослене, судијске помоћнике и награде за волонтере (прековремени рад у судовима који имају велики број извршних предмета и сл)

- Измена постојећих програма за електронско управљање предметима (АВП и САПС) за активности Врховног касационог суда у погледу:
- Увођења евиденција за приказивање у годишњим извештајима тзв. судеће и несудеће материје, да би се као нерешени предмети приказивале само судеће материје, а за извршења би се статистика исказивала у посебном делу (анексу) извештаја
- Раздвајања евиденција за "И" предмете и за "Ив" предмете и исказивање трајања поступка: преко две године, преко пет година и преко 10 година
- Формирање централне стандардизоване базе података за све судове у Републици Србији (Roll out)
- Централизација активности ради ефикасног спровођења извршења у Београду, односно већим градовима на једном месту (једна зграда, једно аукцијско место, један регистар продаје, бесплатни огласи на јавном сервису са обавештењем о средствима комуникације, телефонима, сајтовима, преко којих би се могло сазнати време и аукцијско место и прегледати листа предмета који се јавно продају...), на основу смерница Високог савета судства
- Измена Судског пословика у погледу евидентирања извршних предмета у прекиду због стечајног поступка – као судски решених предмета
- Правилник о аукцијској продаји ствари ради принудне наплате потраживања у судском поступку
- Промоција нових правосудних професија у сарадњи са коморама извршитеља и јавних бележника
- Организовање припрема за полагање испита: правосудног, за извршитеље и јавне бележнике, посебно у срединама у којима нема судијских помоћника, приватних извршитеља или јавних бележника

5. Мере које треба да предузму судови

- Састављање годишњих распореда послова и годишњих извештаја о нерешеним предметима извршења у складу са смерницама Високог савета судства и упутством Врховног касационог суда
- Сачињавање појединачних програма судова за решавање стзарих предмета са посебним програмом за решавање старих извршних предмета
- Раздвајање евиденција о нерешеним предметима из судећих материја од нерешених предмета извршења
- Утврђивање стварног броја нерешених предмета извршења и сравњење са подацима из електронских база података (по принципу "предмет по предмет")
- Прегледање сваког извршног предмета и комплетирање списка

- У прекршајним извршним предметима обуставити сва апсолутно застарела извршења и обавештавати о спровођењу извршења, односно апсолутној застарелости судове којима су предмети уступљени ради спровођења извршења
- Утврђивање података, преко НБС, о спроведеним извршењима и архивирање предмета у којима је принудна наплата извршена, а за делимично наплаћења потраживања захтевати од поверилаца промену средстава извршења или поступање у складу са законом, односно обустава извршења због немаштине или закљученог споразума о репрограму исплате дуга, који повериоци закључују са дужницима (ЕПС, Инфостан и сл) и обуставе извршног поступака због стечаја
- Формирање посебних тимова за решавање старих предмета извршења
- Евиденција извршних предмета према уписницима "И" и "Ив" и исказивање трајања поступка: преко две године, преко пет година и преко 10 година
- Предузимање екстерних мера: закључивање протокола о сарадњи са МУП-ом, ПТТ-ом, медијима; састанци са повериоцима који имају велики број предмета извршења (за наплату тзв. багателних потраживања)

6. Мере које треба да предузму судови на територији Града Београда

Поред мера одређених тачком 5. које треба да предузму сви основни и привредни судови у Републици Србији основни судови у Београду, а посебно Први основни суд у Београду треба да предузму мере које се односе:

- на нумерисање и сређивање предмета, "омотирање" сваког предмета појединачно
- предходно развођење предмета у којима је предлог повучен (на пример око 20.000 предмета у којима је поверилац "Инфостан", само у периоду март-мај и јун-септембар 2013. године и јун-септембар 2014. године повучени су предлози за извршење)
- брисање уступљених предмета из електронских база ових судова после извршене расподеле предмета између ова три суда (укупно треба поделити око 900.000 извршних предмета "Ив" између ова три суда)
- припреме предмета ради уступања приватним извршитељима после измене ЗИО
- Централизација активности ради спровођења извршења у Београду, односно већим градовима на једном месту (једна зграда, једно аукцијско место, један регистар продаје, бесплатни огласи на јавном сервису са обавештењем о средствима комуникације, телефонима, сајтовима, преко којих би се могло сазнати време и аукцијско место и прегледати листа предмета који се јавно продају...)

Циљеви по Посебном програму мера за решавање старих извршних предмета у судовима у Републици Србији

Циљ овог посебног програма је да се у судовима у Републици Србији смањи укупан број старих извршних предмета за 80%, како је то пројектовано Јединственим програмом решавања старих предмета Врховног касационог суда, што значи да на крају 2018. године у основним судовима у Републици не буде више од око **324.000** старих извршних предмета - од 1.615.830 у основним судовима колико их је било на крају 2013. године, односно око **5.800** у привредним судовима од 29.872 стара извршна предмета - колико су привредни судови имали на крају 2013. године.

II

Овај програм се примењује од 20. новембра 2014. године.

I Су -1 256/2014
Дана 18.11.2014. године
Београд

ПРЕДСЕДНИК ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА
Драгомир Милојевић с.р.